

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 683/00

בפני: כבוד השופטת ט' שטרסברג-כהן
כבוד השופטת ד' ביניש
כבוד השופט א' א' לוי

המערער: גדי רזנוולד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק-דינו של בית המשפט
המחוזי בבאר-שבע מיום 16.12.99
בת"א 2074/95 שניתן על ידי כבוד
השופט י' טימור

תאריך הישיבה: כ"ז בחשון התשס"ב (13.11.01)

בשם המערער: עו"ד קין מירון
בשם המשיבה: עו"ד נילנדר יוסי

פסק-דין

השופטת ט' שטרסברג-כהן:

זהו ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כבוד השופט י' טימור) בו נדחתה תביעת המערער לפיצויים בעילה של תקיפה ורשלנות רפואית בניתוח שהתבצע בעינו של המערער.

1. המערער סבל מקטרקט מולד בעינו. ב-1976 נותח המערער בעינו השמאלית על ידי פרופ' לזר והשתלה עדשה חיצונית. ב-1989 נותח המערער בעינו הימנית על ידי פרופ' לזר והשתלה עדשה פנימית. הניתוח נשוא תביעה זו בוצע על ידי פרופ' לזר ב-6.2.92 לצורך השתלת עדשה פנימית בעין השמאלית. לאחר הניתוח הופיע זיהום תוך עיני שבעקבותיו איבד התובע את ראייתו בעין השמאלית.

2. בית המשפט דחה את טענת המערער שלא הוסברו לו הסיכונים הכרוכים בניתוח וקבע כי אלה הוסברו לו על ידי הרופא המנתח ואחרים. בית המשפט דחה את עדות המערער לעניין זה, אותה ראה כמגמתית. עוד קבע, כי הניתוח היה נחוץ וההחלטה לבצעו היתה סבירה באופן שכל רופא סביר היה מחליט על ביצועו. עוד קבע, כי לא הוכח כי היתה התרשלנות רפואית בניתוח ובטיפול שניתן למערער. בית המשפט קבע כי הוכח שהזיהום הוא סיבוך מוכר שלא נגרם בחדר הניתוח וכי אין לדעת מה מקור הזיהום.

בערעור תוקף המערער את הקביעה לפיה ניתנה הסכמה מדעת לניתוח. המערער מוסיף וטוען כי הניתוח היה מיותר ומסוכן וכי מאחר ולא היתה מחלוקת שהזיהום נגרם בעקבות הניתוח ולא היו רישומים באשר לצעדים שנקטו למניעת הזיהום, היה מקום להעביר את נטל ההוכחה אל המשיבה, אותו לא הרימה.

3. כל הטענות שהועלו על ידי המערער בכתב הערעור בסיכומיו ובטיעונו בעל פה בפניו, הועלו בפני בית משפט קמא. בית המשפט התייחס לכל אחת ואחת מהן והשיב עליהן.

א. אשר לנושא ההסכמה, ציין בית המשפט, כי המערער היה בטיפולו של פרופ' לזר מאז היותו נער ונוצרו יחסי אמון מיוחדים בין הרופא לחולה, במהלך שנות הטיפול הארוכות. כשהושלתה בשנת 76 עדשה חיצונית, לא היה מקובל עדיין להשתיל עדשה תוך עינית, דבר שנעשה בשנת 89 בעין השניה. בית המשפט הבהיר על סמך הראיות שהיו בפניו, מדוע התעורר הצורך בהחלפת העדשה החיצונית בעדשה פנימית, כשהוא מציין כי גם אליבא דרופא מטעם המערער הניתוח האמור מקובל והסיכון הכרוך בו אינו גדול. כך גם העיד פרופ' מרין מטעם הנתבעת. מכאן הקביעה שבעצם ביצוע הניתוח אין משום ביצוע ניתוח מיותר ומסוכן שצריך היה להימנע מלבצעו.

ב. אשר למקור הזיהום צוין על ידי הרופאים לרבות הרופא מטעם התובע, כי בכל ניתוח כזה קיים סיכון לזיהום, שלא תמיד ניתן להסביר את מקורו. בית המשפט קיבל את ההסברים השוללים מקור זיהום בחדר הניתוח או בעדשה שהושלתה.

ג. אשר להסכמה לניתוח, צוין כי לא היה זה ניתוח ראשון שבוצע במערער על ידי ד"ר לזר, להשתלת עדשה פנימית. היו בפני בית המשפט טופס חתום על ידי התובע. בית המשפט דחה את הטענה בדבר המצב בו היה נתון כשחתם על הטופס ואת הטענה לפיה לא הוסבר לתובע דבר בקשר לסיכונים וקיבל בעניין זה עדות של רופאה שהחתימה את התובע והסבירה לו לדבריה את הסיכונים וכן ציין הוא שהתובע עצמו מאשר כי לא הוחלט על הניתוח בחופזה אלא לאחר בדיקות שגרתיות ותקופתיות אצל פרופ' לזר כאשר הניתוח מומלץ גם על ידי רופא עינים בקופת חולים. אשר להסברת הסיכון של עיוורון כתוצאה מזיהום, אף הרופא מטעם המערער ציין כי לא מקובל לציין את הסיכון לעיוורון דווקא. בית המשפט אימץ את דבריו של פרופ' לזר - שנתמכו על ידי רופאה נוספת שהעיד כי הסביר אישית למערער, לפני הניתוח, את הסיכונים הכרוכים בו. הוא גם ציין כי המליץ בפני המערער שלא לעבור את הניתוח כי התרשם שהוא מתפקד בצורה מניחה את הדעת, אלא שהמערער הפציר בו מאחר וסבל מן העדשה החיצונית. על פי העדויות אותן אימץ בית המשפט ולאחר שדחה תוך הנמקה את טענות המערער בדבר אי קבלת שום אינפורמציה ושום הסבר על סיכונים הכרוכים בניתוח, נדחתה הטענה בדבר העדר הסכמה מדעת.

בית המשפט קבע, כי מהראיות עולה שהיו נסיבות אוביקטיביות וסוביקטיביות לצורך בביצוע הניתוח וכי מידת הסיכון הקיים בעדשה חיצונית להביא לזיהום זהה למידת הסיכון בניתוח נוסף.

3. פסק הדין עיגן את ממצאיו, קביעותיו ומסקנותיו בחומר הראיות שהיה לפניו בהעדיפו ראיות מסוימות על פני אחרות. כלל ידוע הוא כי אל לערכאת הערעור להיכנס לפני ולפנים של כל המחלוקת העובדתית והמשפטית ולבחון אותן מבראשית. אם ערכאת הערעור מגיעה לכלל מסקנה כי הממצאים העובדתיים מעוגנים בחומר הראיות, כי ניתוח המשמעויות סביר והגייוני ואין בקביעת העובדות או בהבנת השלכותיהן שגיאה עקרונית ובסיסית והיא תשתכנע כי הדין יושם על התשתית העובדתית כהלכה, כי אז אין להתערב בקביעות הערכאה הראשונה. כך הוא גם המצב כאשר בשאלות מקצועיות קיימות מחלוקות בין מומחים לדבר והשופט מאמץ דיעה של אסכולה או שיטה אחת ומעדיף אותה על פני אסכולה ושיטה אחרת. זהירות מיוחדת מתחייבת בשטח הרפואה שאינה מדע מדויק, ובה קיימים עדיין שטחים הנתונים לחקר ולהתפתחות מתמידים ולא כל תגובה של החולה המסוים לטיפול ספציפי ניתנת לצפייה מראש אף בזהירות מקסימלית, ישנו גם השיקול של סיכון מחושב אם מוצדקים טיפול מסוים או התערבות ניתוחית כדי למנוע נזק גדול יותר מזה העלול להיגרם מאותו טיפול או התערבות (ראו ע"א 323/89 פכרי קוהרי ואח' נ' מדינת ישראל - משרד הבריאות, פ"ד מה(2) 168, 171).

פסק הדין של השופט קמא עומד בקריטריונים אלה. לא נראה כי יש מקום לבדוק מחדש את הראיות שהובאו ולהעדיף ראיות אחרות על פני אלה שהועדפו על ידי בית המשפט. לא נראה כי יצאה שגגה מלפני בית המשפט בקביעות העובדות והממצאים, בהסקת המסקנות מהם וביישום המצב המשפטי עליהם.

למרבת הצער, לא מסתיימים כל הניתוחים בהצלחה ולא בכל מקרה מושגת התוצאה המיוחלת. לא כל תוצאה קשה מקימה חזקת רשלנות רפואית. לא כל תוצאה מאכזבת ועגומה היא פרי רשלנות. יכולים להיווצר סיבוכים גם בטיפול ראוי ותקין. במקרה דנן, קבע בית המשפט על פי החומר שהיה בפניו, כי לא היתה רשלנות מצד הרופאים שטיפלו במערער. בתוצאה זו בעובדות ובמצאים שהובילו אליה במקרה זה, אין מקום להתערב.

אשר על כן, דין הערעור להידחות, והוא נדחה בזה.

בהתחשב במצבו של המערער, בנזק שסבל וימשיך לסבול לצמיתות, גם אם ללא אשמה מצד המשיבה, אין אנו פוסקים הוצאות.

ניתן היום, י"ג בכסלו תשס"ב (28.11.01).

שופט

שופטת

שופטת

העתק מתאים למקור J04.00006830
נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח.
שמריהו כהן - מזכיר ראשי
בבית המשפט העליון פועל מרכז מידע, טל' 02-6750444